

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.449/2013/5. szám

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda, (ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt I. r. és II. r. felpereseknek - a Dávid, Stanka, Szikla Ügyvédi Iroda, (ügyintéző: dr. Stanka Gergely ügyvéd) által képviselt alperes ellen szerződések érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2013. május hó 6. napján kelt 13.P.21.349/2012/22. számú ítélete ellen az alperes részéről 23. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

R É S Z Í T É L E T E T.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a peres felek között létrejött JDQ-40065686. számú kölcsönszerződés, valamint az ehhez kapcsolódó ugyanilyen szerződésszámú jelzálogszerződés érvénytelenségét megállapító rendelkezését helybenhagyja, ezt meghaladó rendelkezéseit - az elsőfokú eljárási költség és illeték viselésére is kiterjedően - hatályon kívül helyezi és ugyanezt a bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 30 000 (harmincezer) Ft másodfokú részperköltséget.

Az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezett rendelkezéseihez kapcsolódóan a felperesek, mint egyetemleges jogosultak másodfokú eljárásban felmerült költségeit 30 000 (harmincezer) Ft-ban, az alperesét 174 000 (egyszázhetvennégyezer) Ft-ban állapítja meg.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A peres felek 2008. október 6-án egy JDQ-4006586 és egy JDJ-4006588 számmal jelölt kölcsönszerződést, valamint ezek biztosítására egy-egy - a kölcsönszerződésekkel megegyező számmal jelölt - jelzálogszerződést kötöttek.

A JDQ-4006586 számú kölcsönszerződés szerint az alperes 119 000 CHF-nek megfelelő, legfeljebb 15 000 000 Ft kölcsön folyósítását vállalta a felperesek részére ingatlanvásárlás céljára azzal, hogy a 15 000 000 Ft a felperesek által kért 119 000 CHF igénylés napján érvényes **(bank neve)** hivatalos pénztári deviza vételi árfolyamon számított 110 %-ának felel meg.

A szerződésben rögzítésre került, hogy a kölcsön lejáratára 2039. augusztus 25. napja, a kölcsönösszeg után fizetendő kamat és kezelési költség változó, a kamatperiódus egy év, az induló éves kamatláb 2,99 %, a kezelési költség induló mértéke - hűségkedvezmény alapján - havi 0,09 %, a teljes hiteldíjmutató 6,86 % azzal, hogy az nem tartalmazza az árfolyam- és a kamatváltozás kockázatát. A felek a kölcsön folyósításának és törlesztésének pénznemeként egyaránt a Ft-ot határozták meg, magában a szerződésben azonban a havi törlesztőrészek összegét sem Ft-ban, sem CHF-ben nem jelölték meg. Megállapodtak ugyanakkor abban, hogy a felperesek a kölcsönszerződésből eredő mindenkor tartozás megfizetése, illetőleg biztosítása céljából életbiztosítási szerződést kötnek, amelynek kezdeti biztosítási összege megegyezik a kölcsönszerződés alapján nyújtott kölcsön összegével, és amelynek haláleseti és lejáratosi kedvezményezettje az alperes lesz.

A JQJ-4006588 számú kölcsönszerződés alapján az alperes ingatlanvásárlás részbeni finanszírozására 33 344 CHF-nek megfelelő, legfeljebb 4 200 000 Ft kölcsön folyósítására vállalt kötelezettségét. Ez a szerződés a THM mértékét évi 6,2 %-ban, a változó mértékű kamat és kezelési költség induló mértékét - a JDQ-4006586. jelű szerződéssel egyezően - évi 2,99, illetve 0,09 %-ban tüntette fel, az ún. annuitásos módszerrel meghatározott havi törlesztőrészek összegét 117 CHF-ben, a futamidőt 420 hónapban, a törlesztés pénznemét forintban határozta meg.

A felperesek kezdeményezésére a felek 2010. december 20. napján módosították a JDQ 4006586 számú kölcsönszerződést akként, hogy az eredeti, életbiztosítással kombinált szerződést annuitásos hitellé alakították át oly módon, hogy az alperes a szerződést technikailag lejárttá tette, és technikai értelemben új kölcsönt folyósított a felperesek részére. A technikai átalakítást úgy hajtotta végre, hogy a felperesek átalakítás napján fennálló CHF-ben nyilvántartott tőke- és kamattartozását középárfolyamon átváltotta forintra, majd a forintot a középárfolyamnál 0,9 forinttal alacsonyabb árfolyamon euróra. A módosított JIY-JDQ-4006586 számmal jelölt szerződés a kölcsön nyilvántartásának devizanemét euróban, a felperesek tőketartozását 72 336,83 euróban, kamattartozását 30,65 euróban, az éves ügyleti kamatlábat 5,56 %-ban, a kezelési költséget havi 0,13 %-ban, az „érvényes, éves, átstrukturálást követő kamat mértékét” az egy évre szóló első kamatperiódusra 7,62 %-ban határozta meg, ez utóbbit illetően feltüntetve, hogy az az éves ügyleti kamatot, a kockázati felárat és a kezelési költséget foglalja magában. A szerződés B/1. pontjában rögzítésre került továbbá, hogy az alperes a kamat-, díj és költség mértékét - a mindenkor hatályos Lakossági Üzletág Általános Szerződési Feltételeiben rögzített feltételek, illetve körülmények bekövetkezése esetén - jogosult egyoldalúan, az üzletfél (a felperesek) számára kedvezőtlenül módosítani. A fentieken túl a felek megállapodtak abban, hogy a szerződésmódosítást követő első két évben, az ún. könnyített időszak alatt a törlesztő részek havi összege 389 euró, a könnyített időszakot követően pedig várhatóan 523 euró, amely azonban változhat, és az akkor fennálló kölcsöntartozás alapulvételével kerülhet meghatározásra.

Mindhárom kölcsön- és mindkét jelzálogszerződésben rögzítésre került, hogy az érintett szerződésben nem szabályozott kérdésekben az alperes mindenkor hatályos Lakossági

Üzletág Általános Szerződési Feltételei, valamint a Lakossági Ingatlanfedezetes Hitelek Szerződési Feltételek megnevezésű üzletszabályzataiban foglalt rendelkezések az irányadók. A felperesek kijelentették továbbá, hogy az alperes által meghatározott - fenti megnevezésű - általános szerződési feltételek tartalmát megismerték, azok egy példányát átvették, azt kifejezetten elfogadják.

A felperesek módosított keresetükben elsődlegesen a tényállásban megjelölt kölcsön- és jelzálogszerződések érvénytelenségének megállapítását kérték arra hivatkozva, hogy a kölcsönszerződések nem tartalmazzák a Hpt. 213. § (1) bekezdésében megjelölt kötelező tartalmi elemeket, ezért ez okból, a jelzálogszerződések pedig járulékos jellegük folytán semmisek. Elsődleges kereseti kérelmük indokaként előadták, hogy

- a kölcsönszerződések valótlan adatként tüntetik fel a kölcsön CHF összegét, mert az annak alapján folyósított kölcsön forintösszege nem felel meg sem a vételi, sem az eladási, sem a középárfolyamnak, így nem állapítható meg pontosan, hogy mennyi volt a kölcsön összege;
- nem tartalmazzák azokat a körülményeket, amelyek megváltozása esetén az alperes jogosult egyoldalúan megváltoztatni a kamat- és a kezelési költség mértékét;
- nem tartalmazzák a THM számítása során figyelembe nem vett esetleges költségek meghatározását és összegét;
- nem állapítható meg azokból, hogy a THM tartalmazza-e az ún. árfolyamrést.

Másodlagos kereseti kérelmük az általuk megjelölt egyes szerződési rendelkezések érvénytelenségének megállapítására irányult. Álláspontjuk szerint az alperest megillető egyoldalú szerződésmódosítási jog kikötése tisztességtelen, míg a szerződések egyes további rendelkezései jogszabályba ütköznek.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Elsődleges védekezése szerint nem állnak fenn a megállapítási kereset előterjesztésének Pp. 123. §-ban előírt jogszabályi feltételei. Érdemben is vitatta a kereset megalapozottságát, álláspontja szerint ugyanis a szerződések, illetve azok felperes által kifogásolt pontjai megfelelnek a szerződéskötés idején hatályos jogszabályi rendelkezéseknek.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a peres felek között létrejött JDQ-4006586 számú kölcsönszerződés és az ugyanilyen számú jelzálogszerződés, a JDJ-4006588 számú kölcsönszerződés és az ugyanilyen számú jelzálogszerződés, továbbá a JDQ-4006586 számú kölcsönszerződés JIY-JDQ-4006586 számmal jelölt 1. számú módosítása érvénytelen. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 830 000 Ft + áfa perköltséget, valamint az államnak 1 260 000 Ft eljárási illetéket. Határozatának indokolása szerint a Ptk. 239/A. §-a, mint speciális jogszabályi rendelkezés alapján a felperesek anélkül is kérhették a perbeli szerződések érvénytelenségének megállapítását, hogy annak a Pp. 123. §-ban meghatározott feltételei fennállnának. Megállapította, hogy a perbeli kölcsönszerződések fogyasztói szerződésnek

minősülő, ingatlanfedezettel biztosított, devizában nyilvántartott jelzálog típusú kölcsönszerződések. Kifejtette, hogy a deviza alapú hitelkonstrukció esetén a kölcsön összege nem deviza, hanem forint, ezért a szerződés tárgyát képező kölcsön

- 4 -

összegét a törlesztőrészletek összegéhez hasonlóan forintban kellett volna meghatározni. A perbeli kölcsönszerződésekben azonban nem derül ki egyértelműen a kölcsönszerződés tárgya, azaz, hogy mennyi a kölcsön összege, és hiányzik azokból a havi törlesztőrészletek forintban meghatározott mértéke is. Ezért a kölcsönszerződések a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e), valamint a Ptk. 523. § (1) bekezdése alapján érvénytelenek, és ennek következtében érvénytelenek a kölcsönszerződések biztosítékként szolgáló jelzálogszerződések is. A felperesek által hivatkozott további érvénytelenségi okok vizsgálatát mint szükségtelent mellőzte. A pertárgy értékének meghatározásánál a két kölcsönszerződés tekintetében 15 000 000 Ft-ot, illetve 4 200 000 Ft-ot vett figyelembe, mint a szerződésben kikötött szolgáltatásért járó ellenszolgáltatás értékét, míg a szerződésmódosítást tartalmazó megállapodás, valamint a jelzálogszerződésekhez kapcsolódóan a pertárgy értékét meg nem határozhatónak minősítette, s így összesen 21 000 000 Ft összegű pertárgyérték alapján kötelezte a pervesztes alperest a felperesek javára perköltség fizetésére, valamint az elsőfokú eljárási illeték viselésére.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte, míg másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat meghozatalára utasítására irányult. Fellebbezési érvelése szerint az elsőfokú bíróság döntése során túlterjeszkedett a kereseti kérelmen. A felperesek ugyanis kizárólag a teljes hiteldíj mutató jogszabálysértő módon történt meghatározására figyelemmel kérték a teljes szerződés érvénytelenségének megállapítását, míg az általuk hivatkozott egyéb érvénytelenségi okokkal összefüggésben csak a szerződések részleges érvénytelenségének megállapítására irányult a keresetük. Az elsőfokú bíróság viszont olyan ok alapján állapította meg a szerződések teljes érvénytelenségét, amelyek kapcsán a felperesek csak a részleges érvénytelenséget kérték megállapítani. Ugyanakkor annak a teljes szerződés érvénytelenségét eredményező oknak a fennállását (a THM-re vonatkozó jogszabálysértést), amelyre a felperesek hivatkoztak, nem is vizsgálta, holott elsősorban ebben a kérdésben kellett volna állást foglalnia.

Fenntartotta azt az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját, amely szerint a felperesek a szerződés érvénytelenségének megállapítását csak akkor kérhették volna megalapozottan, ha ennek a Pp. 123. §-ában írt feltételei fennállnak, ez azonban jelen esetben nem állapítható meg, a felperesek ugyanis egy esetlegesen velük szemben indított követelésérvényesítési eljárásban kifogásként hivatkozhatnának a kölcsönszerződések érvénytelenségére, ez biztosítaná számukra jogaik megóvását. Utalt arra, hogy a felperesek az eredeti kölcsönszerződések alapján fennálló fizetési kötelezettségüket teljesítették akként, hogy a módosító szerződés alapján részükre folyósított euró-hitelből végtörlesztettek, ezzel a kölcsönszerződések megszűntek, amely

körülmény megítélésük szerint kizárja azok érvénytelenségének megállapítását. Vitatta azt az elsőfokú ítéleti megállapítást, miszerint a szerződés tárgya nem került meghatározásra az egyes kölcsönszerződésekben. Hangsúlyozta, deviza alapú kölcsönszerződések esetében sem a Hpt., sem a Ptk. nem írja elő, hogy a kölcsön összegét forintban is fel kell tüntetni a szerződésben. Rámutatott, ez nem is lehetséges, hiszen a kölcsön folyósítása a

Pf.II.20.449/2013/5. szám

- 5 -

szerződéskötés időpontjához képest később történik, így a kölcsönszerződések aláírásakor még nem ismert a folyósítás, illetve a törlesztés árfolyama és így a kölcsönösszeg, illetve a törlesztőrészlet forintban kifejezett mértéke sem. Kiemelte, hogy a kölcsön összegét svájci frankban, illetőleg euróban valamennyi szerződés tartalmazza, és a törlesztőrészletek devizaösszege is meghatározásra került a JDJ-40065688 számú kölcsönszerződésben, valamint a JIY-JDQ-40065686 számú módosító szerződésben, míg a JDQ-40065686 számú kölcsönszerződés 8.4. pontja akként rendelkezett, hogy e kölcsönszerződés alapján a kölcsön törlesztése az adósok által megkötendő biztosítási szerződés szerint teljesítendő biztosítási díj fizetésén keresztül történik, a biztosítási díj mértékének meghatározása pedig nem a kölcsönszerződés, hanem a biztosítási szerződés kötelező tartalmi eleme. Kiemelte, a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja alapján a kölcsönszerződés semmisségét csak akkor lehet megállapítani, ha az a szerződés tárgyát nem tartalmazza, a szerződés tárgyának esetlegesen hibás, vagy téves megjelölése azonban legfeljebb a felek közötti elszámolás során értékelhető, de nem eredményezheti a szerződés érvénytelenségét.

A másodfokú eljárásban az alperes fellebbezésének indokait kiegészítve kiemelte, a kölcsönszerződések megkötésekor nem volt olyan jogszabályi rendelkezés, amely előírta volna, hogy a kölcsönösszeget, illetve a törlesztőrészleteket forintban fel kell tüntetni a devizaalapú kölcsönszerződésben. Hangsúlyozta továbbá, a kölcsönszerződések pontosan tartalmazzák azt a számítást, amely alapján a felek a felperesek által folyósítani igényelt forintösszege tekintettel a kölcsön összegét svájci frankban is meghatározták. Előadta továbbá, hogy a JDQ-4006586 számú kölcsönszerződés életbiztosítással kombinált kölcsönszerződés volt, amelynek rendelkezése szerint a szerződés futamideje alatt nem törlesztőrészletet fizettek a felperesek az alperesnek, hanem külön biztosítási szerződés alapján biztosítási díjat a biztosítónak. A kölcsön törlesztése ebben a konstrukcióban lényegében oly módon történik, hogy a biztosítási összeget a biztosító az életbiztosítási szerződés lejártakor, vagy a biztosítási esemény lejártakor a biztosítási szerződés szerint átutalja a banknak, amely ezt az összeget a kölcsönszerződés törlesztéseként fogadja be.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletét kérték helybenhagyni azzal a kiegészítéssel, hogy a perbeli kölcsönszerződések és annak módosítása a Hpt. 213. § (1) bekezdés a)-b)-c)-d) és e) pontjai alapján is érvénytelenek. Álláspontjuk szerint az alperes eljárási kifogásai alaptalanok: a Ptk. 239/A. § (1) bekezdése ugyanis speciális szabály a Pp. 123. §-ához képest, így jelen ügyben a Ptk. rendelkezéseit kell irányadónak tekinteni a megállapítási kereset előterjeszthetőségét

illetően. Kiemelte, az eredeti kölcsönügyletük nem zárult le, csupán módosításra került euró alapúra, így nincs akadálya az eredeti szerződés érvénytelensége megállapításának sem. Hangsúlyozták, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdése alapján kérték a teljes kölcsönszerződések érvénytelenségének megállapítását, amely szerződésekben a szerződés tárgya meghatározásának hiányán túl a Hpt. 213. § (1) bekezdés b), c), d) és e) pontjaiban megjelölt elemek sem kerültek rögzítésre. Rámutattak, a szerződések csak a forint kölcsönösszeget tartalmazzák valósan, ténylegesen azonban nem a kölcsönszerződésekben devizában feltüntetett kölcsönösszegek kerültek folyósításra.

- 6 -

A fellebbezés **részben alapos** az alábbiak szerint.

Téves az alperesnek az az álláspontja, hogy az elsőfokú bíróság döntése során túlterjeszkedett a kereseti kérelmen. Tény - s ezt maga az alperes sem vitatta -, hogy a felperesek elsődleges kereseti kérelmükben a perbeli szerződések egészének az érvénytelenségét kérték megállapítani a Hpt. 213. § (1) bekezdése alapján. A Hpt. perbeli - 2008. október 6. napján kötött - kölcsönszerződések létrejöttének időpontjában hatályos (1) bekezdése a)-g) pontokban sorolta fel a fogyasztási lakossági kölcsönszerződés azon kötelező tartalmi elemeit, amelyek bármelyikének szerződésben való feltüntetése hiányához a semmiség jogkövetkezményét fűzte. Kétségtelen, hogy a felperesek alapvetően a b) pontban megjelölt, azaz a teljes hiteldíjmutatóval kapcsolatos rendelkezéseket érintően hivatkoztak arra, hogy annak jogszabályba ütköző meghatározása a teljes szerződések érvénytelenségét eredményezi. Tény ugyanakkor, hogy a szerződés tárgyának meghatározását is kifogásolták arra hivatkozva, hogy az alperes „valótlanul határozta meg a kölcsön összegét”. Ez a felperesi hivatkozás pedig - annak tartalmát tekintve - akként értelmezhető, hogy a felperesi álláspont szerint a perbeli kölcsönszerződések a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja szerinti tartalmi elemet, azaz a szerződés tárgyát sem jelölték meg a jogszabályi előírásnak megfelelően. Az, hogy ennek jogkövetkezményeként csupán a másodlagos keresetük szerinti részleges érvénytelenség megállapítását kérték, nincs jelentősége. Egyrészt ugyanis a Ptk. 239. § (1) bekezdésének azon rendelkezéséből következően, miszerint a szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés csak akkor dől meg, ha a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg, az a következtetés vonható le, hogy a szerződés részbeni érvénytelensége csak egy konkrét szerződéses rendelkezéshez kapcsolódóan értelmezhető, egy kötelező tartalmi elem hiánya tekintetében a részleges érvénytelenség megállapítása fogalmilag kizárt. Ebből következően a Hpt. 213. § (1) bekezdés a)-g) pontjában felsorolt tartalmi elemek bármelyikének hiánya a törvény rendelkezése folytán az egész kölcsönszerződés érvénytelenségét vonja maga után. Lényeges továbbá, hogy a bíróság a per tárgyát képező szerződést érintő semmisségi okot hivatalból köteles észlelni, ezért, ha a felperes által megjelölttől eltérő ok alapján ítéli megállapíthatónak a szerződés semmisségét, azt nem hagyhatja figyelmen kívül. Ilyen esetben csupán az a kötelezettség terheli, hogy az általa észlelt semmisségi okról a feleket tájékoztassa, és lehetőséget biztosítson számukra ahhoz, hogy az arra vonatkozó érdemi nyilatkozataikat megtehessek

(1/2005. (VI.15. PK vélemény). Jelen esetben az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta ugyan a feleket arról, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontján alapuló semmisségi ok fennállását észleli, ez azonban az alperest védekezése előterjesztésében nem akadályozhatta, tekintettel arra, hogy a felperesek keresetükben a 213. § (1) bekezdésére alapították a perbeli kölcsönszerződések érvénytelenségét, anélkül azonban, hogy ezen belül konkrétan az a)-g) pontok valamelyikét kiemelték volna. Emellett a fentebb már indokoltak szerint a folyósított kölcsön összegének és a törlesztő részletek összegének szerződésekben való mikénti meghatározását is kifogásolták, ami az a) és e) pontban megjelölt tartalmi elemeket érinti. Így az alperesnek e pontok kapcsán is módjában állt kifejteni védekezését az elsőfokú eljárás során.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a Ptk. 239/A. §-a a Pp. 213. §-ához képest speciális rendelkezést tartalmaz, amely alapján a szerződés érvénytelenségének

Pf.II.20.449/2013/5. szám

- 7 -

megállapítását a szerződő fél akkor is kérheti, ha a megállapítási kereset előterjesztésének a Pp. 123. §-ában írt feltételei nem állnak fenn. A bíróság e tekintetben visszautal az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtettekre.

Téves az alperesnek az a fellebbezési érvelése is, amely szerint a 2008. október 6. napján kötött eredeti kölcsönszerződések érvénytelensége azok megszűnésére tekintettel nem vizsgálható. Nincs ugyanis jogi akadálya annak, hogy a fél egy már megszűnt szerződés érvénytelenségének megállapítását kérje, azzal, hogy ebben az esetben a bíróságnak különös gonddal kell vizsgálnia, az érvénytelenség megállapításához milyen érdeke fűződik a félnek (BH2013. 221). Jelen esetben a felperesek jogi érdekeltisége nem vitatható, hiszen amennyiben a 2008. október 6. napján kötött kölcsönszerződések érvénytelensége megállapítható, úgy az az alperessel fennálló elszámolási viszonyukat, s ezzel összefüggésben az alperessel szemben őket terhelő tartozás összegét alapvetően befolyásolja.

Megjegyzi az ítéletábra, az alperes által hivatkozott SZIT-H-GJ-212-65. szám alatt közzétett eseti döntés a fellebbezésben írtaktól eltérően nem tartalmaz olyan megállapítást, miszerint megszűnt kölcsönszerződés esetén ex lege kizárt a szerződés érvénytelenségének megállapítása.

Nem osztja ugyanakkor az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a szerződés tárgya, azaz a kölcsön összege nem került meghatározásra a kölcsönszerződésekben, és ezért azok ez okból a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja alapján érvénytelenek. A perbeli szerződések ugyanis nem vitásan deviza alapú kölcsönszerződések. Ennek a konstrukciónak a lényege, hogy a kölcsönösszeg folyósítására és a törlesztésekre is forintban kerül sor, a folyósított összeg, valamint a törlesztések elszámolása, illetve a tartozás nyilvántartása viszont devizában történik. Sem a Hpt., sem más jogszabály nem tartalmaz olyan kötelező előírást, amely szerint a deviza alapú kölcsönszerződések esetén a kölcsön összegét feltétlenül pontosan számszerűen kellene meghatározni akár forintban, akár a nyilvántartás szerinti devizanemben. Nincs akadálya annak, hogy a felek a kölcsönszerződés tárgyát, azaz a folyósított kölcsön

összegét oly módon határozzák meg, hogy az a szerződés rendelkezései alapján egyértelműen meghatározható, illetve kiszámítható legyen. Ennek a követelménynek a perbeli kölcsönszerződések eleget tesznek. A 2008. október 6. napján kötött szerződések forintösszegben konkrétan, számszerűen megjelölik a folyósított kölcsön összegét (15 000 000 Ft, illetve 4 200 000 Ft-ban), míg az ezeknek megfelelő, a kölcsöntartozás nyilvántartásának pénzneme szerinti összeg a folyósítás napjának és a szerződés rendelkezéseinek alapján kiszámítható. A 2010. december 20. napján kelt módosító szerződés alapján nem vitásan tényleges folyósítás nem történt, csupán a svájci frankban nyilvántartott tartozás euróban történő átszámítására és a törlesztés feltételeinek módosítására került sor. Tény, hogy a szerződés a felek tartozásának euróban nyilvántartott összegét a szerződésmódosítás napjára vetítetten pontosan, számszerűen rögzíti (72 336,83 euró tőke és 30,65 euró).

A fent kifejtettek szerint nem teszi érvénytelenné a JDJ-4006588. számú kölcsönszerződést, valamint a JIY-JDQ-46586. számú szerződést az a körülmény sem,

- 8 -

hogy a havi törlesztő részletek összegét kizárólag a nyilvántartás szerinti devizanemben, azaz CHF-ben, illetőleg euróban rögzítik, annak forint megfelelőjét azonban nem tartalmazzák. A deviza alapú konstrukció lényegéből eredően erre nincs is mód, hiszen az egyes törlesztő részletek forintösszege a törlesztés időpontjában irányadó forint/deviza árfolyam alakulásának függvénye, ami a szerződéskötéskor még nyilvánvalóan nem ismert.

Mindezt figyelembe véve a JDQ-4006588 számú kölcsönszerződés és az ahhoz kapcsolódó jelzálogszerződés, továbbá a JIY-JDQ-4006586 számú kölcsönszerződés nem ütközik sem a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjába, sem annak e) pontjába, így az elsőfokú bíróság által megjelölt okokból ezek a szerződések nem érvénytelenek. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor - eltérő jogi álláspontja folytán - nem vizsgálta ezeknek a szerződéseknek az érvénytelenségét a felperes által megjelölt egyéb érvénytelenségi okok alapján, ezért e tekintetben az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és ugyanezt a bíróságot a per további tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárás során vizsgálni kell, hogy a felperes által megjelölt egyéb okokból a fenti szerződések érvénytelensége akár a szerződések egészét, akár azok egyes rendelkezéseit illetően megállapítható-e.

Helyesen állapította meg ugyanakkor az elsőfokú bíróság, hogy a JDQ-4006586 számú kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelen. Ez a szerződés ugyanis semmilyen formában nem tartalmazza a törlesztő részletek összegét és azokat az adatokat sem, amelyek alapján ez az összeg kiszámítható lenne. Nem fogadható el az alperesnek az az álláspontja, amely szerint a törlesztő részletek feltüntetése szükségtelen volt, tekintettel arra, hogy a törlesztés lényegét tekintve a biztosítási díj fizetésén keresztül történik. Annak természetesen nem volt akadálya, hogy a peres felek megállapodjanak abban, hogy a felperesek az érintett kölcsönszerződéshez

kapcsolódóan biztosítási szerződést is kötnek, a felpereseknek azonban a biztosítási szerződést nem az alperessel, hanem egy, a kölcsönszerződésben félként nem résztvevő 3. személlyel kellett megkötniük, és önmagában az, hogy vállalták, miszerint a biztosítási szerződés kedvezményezettjeként az alperest jelölik meg, nem tette mellőzhetővé a kölcsönszerződés alapján őket terhelő fizetési kötelezettség, és ezen belül a törlesztő részletek összegének a meghatározását. Ettől független kérdés az, hogy a törlesztő részletek fizetésének módjában a felek miként állapodtak meg, illetve, hogy azt mennyiben kapcsolták össze a biztosítási szerződés feltételeivel.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a JDQ-4006586 számú kölcsönszerződés érvénytelensége következtében az annak biztosítására kötött jelzálogszerződés - annak járulékos jellege folytán - ugyancsak érvénytelen, ezért az e szerződések érvénytelenségét megállapító elsőfokú ítéleti rendelkezést az ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, e tekintetben a Pp. 213. § (2) bekezdése alapján részítélettel határozott.

A részítélettel elbírált alperesi fellebbezés adatainak bizonyult, ezért e tekintetben az alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperesek másodfokú eljárással kapcsolatos költségeit megfizetni, amelynek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése, valamint (5) bekezdése alapján állapította meg.

Pf.II.20.449/2013/5. szám

- 9 -

Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezett rendelkezéseihez kapcsolódóan a peres felek fellebbezési eljárási költségeit az ítéltábla csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell határoznia a megismételt eljárást befejező döntésében (Pp. 252. § (4) bekezdése alapján).

Szeged, 2013. november 14.

Dr. Szeghő Katalin sk.	Bereczkyné dr. Lengyel Nóra sk.	Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró